

opgelegd was; de zaak kwam dan voor een van de Economische Gerechtshoven, zijnde bijzondere Kamers die aan de gerechtshoven toegevoegd werden. Cassatie kon aangevraagd worden bij de Hoge Raad – het arrest van 12 januari '42 was daar een uitvloeisel van.¹

De instelling van de economische rechtspraak alléén was Hirschfeld en Louwes, die constateerden dat de zwarte markt een steeds groter omvang aannam, niet voldoende. In overleg met het *Reichskommissariat* besloten zij, de op overtredingen van de distributievoorschriften gestelde straffen drastisch te verhogen – het daartoe strekkend besluit werd eind augustus '41 door Hirschfeld en Schrieke afgekondigd.² Simpele overtreding werd nu strafbaar gesteld met gevangenisstraf tot een maximum van een jaar en/of boete tot een maximum van f 25 000 – het werd acht jaar c.q. f 100 000 indien van opzet sprake was. Voorts werd bepaald dat clandestiene slachtingen en de handel in van die slachtingen afkomstig vlees voortaan gestraft moesten worden met minstens zes maanden gevangenisstraf, clandestiene handel in granen met minstens drie maanden, clandestiene handel in door misdrijf ontvreemde distributiebescheiden eveneens met minstens drie maanden – een en ander voorzover van opzet sprake was. Ook werd de rechter gemachtigd, het bedrijf van de betrokkene voor ten hoogste vijf jaar te sluiten.

Dit waren naar Nederlandse begrippen zware straffen. Zij konden in-tussen uitsluitend door de onafhankelijke rechter opgelegd worden: de economische rechter c.q. het economisch gerechtshof, en Schrieke, Hirschfeld en Louwes *bleven* van opinie dat deze instanties veelal te lage vonnissen velden. Eind oktober '41 verscheen Louwes in een van de wekelijkse vergaderingen van Schrieke met de vijf procureurs-generaal bij de gerechtshoven. 'Het zal', zei hij, 'zeer op prijs worden gesteld als de straffen, door de economische rechter opgelegd, hoger worden' (maar men kon die rechter niets voorschrijven!). 'Voorts zouden', aldus Louwes, 'verschillende maatregelen gewenst zijn welke gaan buiten het karakter der maatregelen welke in Nederland plegen te worden genomen. Het zou namelijk zijn toe te juichen, indien de z.g. 'zware jongens', die zich thans toeleggen op diefstal van distri-

¹ In augustus '42 werd voor de berechting in hoger beroep uitsluitend de bijzondere Kamer van het Haagse gerechtshof (waarbij van Genechten procureur-generaal was) competent verklaard en er werd toen bij de Hoge Raad onder voorzitterschap van van Loon ook al een bijzondere Kamer ingesteld: de Kamer voor strafzaken rakende het economisch leven. Het desbetreffend besluit werd door Schrieke, niet door Schrieke en Hirschfeld uitgevaardigd. (VO 92/42, *Verordeningenblad*, 1942, p. 405-06). ² VO 174/41 (*Verordeningenblad*, 1941, p. 752-60).